

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Komite plan		
Formannskapet		
Kommunestyret		

Delområde klima og energi av kommuneplanens samfunnsdel. Statusrapportering 2014.

Rådmannens forslag til innstilling:

1. Kommunestyret tar rådmannens statusrapportering av 30.10.2014 til orientering.
2. Delplanområdet klima og energi videreføres som handlingsprogram i kommuneplanens samfunnsdel, og med klimatilpasning og kartlegging av områder som er sårbare for klimaendring som utvidet tema.

Vedlegg:

1. Vedlegg:
2. Statusrapportering 2014 for delområde klima og energi.
3. Svar til Miljødirektoratets kartlegging av klima- og energiplanlegging i kommunene.
4. SSB Statistikk klimagassutslipp for kommune 1991 - 2009 og for fylke 2009 - 2012.
5. Rådmannens statusrapport datert 30.10.2014.
6. Svar til Miljødirektoratets kartlegging av klima- og energiplanlegging i kommunene.
7. SSB: Statistikk utslipp av klimagasser 1991 – 2009 for kommune og 2009 – 2012 på fylkesnivå.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Kommuneplanens samfunnsdel 2010 – 2022 inkl. deltema klima og energi.

Saksopplysninger

Kommunestyret fattet under behandlingen av Planstrategi og planprogram, i sak 48/13, slikt vedtak:

«Kommuneplanens samfunnsdel inkl. deltema klima og energi, revideres med sluttbehandling i 2016. Det fremmes sak med status og oppdateringer for deltema klima og energi innen utgangen av 2014.»

Som oppfølging har rådmannen utarbeidet en egen statusrapport til 55 opplistede enkelttiltak under samfunnsdelens delområde klima og energi. I rapporteringen er det også redegjort for viktige statlige føringer for det samme delområdet. Det vises til vedlegg nr. 1.

Rådmannen har ellers administrativt holdt seg oppdatert om nasjonale forventninger og signaler til kommunene i klima- og energispørsmål. Blant annet gjennom ulike KS-arrangement i perioden 2010 - 2014.

Videre er det foretatt en egen administrativ tilbakemelding til Miljødirektoratet, via konsulenten Vista Analyse, om erfaringene fra planarbeid og -prosess til første generasjons klima- og energiplan for kommunen. Jfr. vedlegg nr. 2.

Tilgjengelig miljøstatistikk fra Statistisk Sentralbyrå og lokal statistikk om avfall og veitrafikk er gjengitt i eget vedlegg. Det vises til vedlegg nr. 3.

Vurdering

Planområdet klima og energi omfatter så grunnleggende og langsiktige forutsetninger for samfunnsutviklingen at det har vært, og fortsatt er riktig å legge temaet inn som en særskilt del av kommuneplanens samfunnsdel. Dessuten viser erfaringen så langt at temaet bør gis en handlingsrettet form i kommuneplanen: av hensyn til oppfølgingen. Det bør vurderes om det også skal presiseres nærmere plassering av ansvar og forventninger om gjennomføring av tiltak. Antagelig vil det for fremtiden også kreves et sterkere fokus på temaet ned på et handlingsprogram- og årsrapporteringsnivå enn hva tilfellet har vært hittil. Det siste vil en måtte komme tilbake til, og fremme som forslag til kommende planrullering.

Hvor står vi så? Situasjonen i Stjørdal er ikke så ulik sammenlignbare kommuner ellers i landet. Vi mangler data, dels som kan oppgi utslippene av klimagasser på et kommunenivå, og dels data som kan beskrive virkningen av bestemte tiltak innen planområdet. Førstnevnte data ble utført som en statistisk øvelse fra SSB med tallmateriale frem t.o.m. 2009. Etter nærmere vurdering innså man at tallgrunlaget var for dårlig på et kommunenivå, og begrenset videre beregninger til et fylkesnivå for etterfølgende år.

Dette gir etter rådmannens mening et svakere grunnlag enn ønskelig for videre utforming og prioritering av lokale tiltak. For en kommune på Stjørdals størrelse og karakter burde det finnes metoder som kan fremskaffe tilfredsstillende data for beskrivelse av utslippssituasjonen for klimagasser. Dette er da også påpekt i tilbakemeldingene til Miljødirektoratets kartlegging tidligere i år.

Dersom man allikevel skulle kommentere SSB-tallene, viser utviklingen 1991 – 2009 stagnasjon eller nedgang i to av klimagassene (metan og lystgass) og oppgang i to (CO₂ og fluorgass). De to førstnevnte har sammenheng med utvikling i husdyrhold og tiltak innen landbruket. Av de to med vekst er CO₂-gassen helt dominerende, og opptrer dessuten med en vekst på nesten 20% i perioden. Som det fremgår av tabellene er det utviklingen i veitrafikken, luftfarten og «annen mobil forbrenning» som bestemmer CO₂-nivået. Det spesielle for Stjørdal er at en stor del av CO₂-utslippene skyldes eksternt trafikk, inkl. luftfarten.

Etter 2009 er det bare fylkestallene man har å holde seg til. Stjørdals andel av klimagassutslipp på fylkesnivå utgjorde 12,2 % av totalutslippet i 2009. Til sammenligning var andelen vår innenfor veitrafikk (inkl. annen mobil forbrenning) 15,7 %, innenfor jordbruk 6,6 % og innenfor industri/bergverk 4,5 %. Stjørdals andel av folketall og personlige økonomiske ressurser i fylket ligger imidlertid på et høyere nivå (hhv. ca. 17 % og ca. 18 %).

Ser man så på utviklingen i fylkestallene for Nord-Trøndelag i perioden 2009 – 2012, har klimagassutslippet totalt økt med 13 % i samme periode. Innenfor veitrafikk er økningen på 7 %, innenfor jordbruk 2 % og innenfor industri/bergverk hele 74 %. Sistnevnte forklarer alene det høye nivået totalt for fylket i 2012. For Stjørdals del kan man regne med at industri/bergverk fortsatt ligger på et beskjedent nivå.

Av de i alt 55 tiltakene i samfunnsdelens «Delplanområde klima og energi» for påvirkning til reduksjon/begrensning i klimagassutslippene i Stjørdal kan det fastslås at 25 av disse er innfridd i perioden. I tillegg er 15 tiltak delvis innfridd med varierende grad av måloppnåelse. Resten, i alt 15 tiltak, er ikke innfridd pr. 2014. Det gjenstår m.a.o. fortsatt en betydelig innsats for å oppfylle også de gjenstående tiltakene i planen.

Mer generelt er mønsteret at på områder der kommunen har organisatorisk, økonomisk og regelstyrt tilrettelagt virksomhet, er det lettest å oppnå gjennomføring av tiltak. Vanskeligst er områder hvor kommunen bare er tiltenkt en pådriver- eller stimuleringsrolle. Og hvor det er en løsere organisering hos den, eller de andre partene som skal følge opp.

Dersom man tar utgangspunkt i utslippstallene for Stjørdal i 2009, er det mye som tyder på at det er reduksjon av CO₂-utslippene som har det største potensiale for klimagassreduksjon. Redusert metan- og lystgass kan også bety mye, selv om mengdene er vesentlig mindre her. Disse to gassene er begge spesielt belastende klimagasser.

Veitrafikk, inklusive «annen mobil forbrenning», står for 2/3 av det totale CO₂-utslippet. Det vil derfor være innenfor dette området oppmerksomheten først og fremst rettes. På kort sikt vil det gjelde eksterne innsatser som teknologiutvikling, avgiftsreguleringer og forskrifter på transport- og energiområdet. For lokalsamfunnet og kommunen vil tiltak som pedagogisk påvirkning i f.eks. oppvekst- og avfallssektor, tilrettelegging for elbilbruk, gang- og sykkeltrafikk og kollektivreiser også gi gevinster på kort sikt. Regionalt ansvar i denne sammenhengen går ut på å gi bevilgninger og støtte til de samme tiltakene. Et spesielt tiltaksområde vil være elektrifisering av Trønder- og Meråkerbanen som vil redusere fraksjonen «annen mobil forbrenning» til et vesentlig lavere nivå enn i dag.

På lang sikt vil imidlertid kommunens utbyggingsmønster og løpende arealdisponering spille en sentral rolle for utslippet av klimagasser. Spredning av bygningsmasse generelt, og utenfor område med god kollektivdekning spesielt, samt utflytting av funksjoner fra etablerte sentra vil gi langvarige, negative bidrag til klimaregnskapet.

I 2014 er vi minnet om til dels dramatiske følger av økt vind og økt nedbør som kan settes i sammenheng med allerede pågående klimaendring. Tilpasningstiltak for å møte kommende klimaendringer vil være viktig i et langsiktig perspektiv, og må derfor heretter inngå som tema i kommende planrullinger. Dette vil bli fulgt opp, bl.a. i tråd med et økt kunnskapsgrunnlag omkring flom, ras og nedbør.